

taallesje over lettergrepen → verwerking: haiku maken

De les volgt het bekende procedé:

1. inleiding
2. uitleg
3. kern
4. slot

1.inleiding

Een woord kun je zeggen in stukjes (voordoën):

school - plein = schoolplein
ver - jaar - dag = verjaardag

Het wordt makkelijker als je het klappend zegt (voordoën:)

paard - rij - les = paardrijles
voetbal - bal - toer - nooi = voetbaltoernooi

Hoe heet zo'n stukje ook al weer → lettergreep.

Klap nu eens je eigen naam.
Hoeveel stukjes klap je?

Aantal kinderen mogen dit voordoën.

Wie heeft drie lettergrepen? (laten klappen: Angelique, Frederik, enz.).
Wie heeft twee lettergrepen? (laten klappen: Johan, Wendy, enz.)
Wie heeft er een? Laat maar horen (John, Gijs, Kim, enz.).

Nu gaan we hier goed rondkijken. Ik wijs iemand aan en die mag rondkijken/rondlopen, iets aanwijzen en klappend zeggen:

li - ni - aal = 3
re - ken - schrif - ten = 4
pot - lood - slij - per = 4
enz.

Het kortste woord is natuurlijk telkens van één lettergreep: boek, tas, sok, schoen.
Maar wie weet een heel lang woord te verzinnen?
Laat kinderen verzinnen.

De antwoorden klappend laten zeggen:

te - le - vi - si - ta - fel - tje = 7
och - tend - gym - nas - tiek = 6
enz.

2. uitleg

Nu gaan we niet meer klappen met namen en woorden maar met een zinnetje. Verzin eens een zinnetje met meer lettergrepen. We spreken af: 5 lettergrepen.

(Je doet het onderstaande één of een aantal keer voor en je gebruikt het bord:)

Ik maak een zinnetje van 5 lettergrepen over het weer buiten:

'het is lekker weer' (klappen)

Nu ga ik fantaseren: ik ben dus buiten, het is lekker weer, en wat zie ik? Ik verzin dat ik een hond zie. Dat komt in het tweede zinnetje. Dat zinnetje mag wat langer zijn, bijv. 7 lettergrepen. Ik verzin:

*'het is lekker weer
ik zie een Duitse herder'* (klappen)

Nu moet ik nog één zinnetje maken van 5 lettergrepen. Wat kan ik nog verzinnen over die hond? Was er iets bijzonders? Waar zag ik hem? Wat gebeurde er nog meer?

Nou, als ik goed fantaseer, dan kan ik bijv. verzinnen:

*het is lekker weer
ik zie een Duitse herder
met een manke poot*

of:

*het is lekker weer
ik zie een Duitse herder
op een Hollands strand*

(dit mag klappend gezegd worden door een leerling, andere lln. controleren: hoeveel lettergrepen heb ik gehoord: 5 - 7 - 5)

Nu heb ik dus een gedichtje gemaakt. Een gedichtje van drie regels, 5 - 7- 5 lettergrepen. Het hoeft niet te rijmen. Het gaat over wat je ziet, buiten, in de natuur, in de stad. En wat je daarvan vindt. We noemen zo'n gedichtje een haiku.

Ditselfde kun je nog eens (klassikaal) herhalen met bijv.

bij de albert heijn
(wat heb je daar gezien?)
stond een man met zijn krantjes
(wat zag je toen gebeuren?)
iedereen liep door

3.kern

Nu zet je de kinderen aan het werk. Zo mogelijk in tweetallen. De een is bijv. de 'bedenker', de ander is de 'lettergreepmeester' (en die wisselen halverwege van rol).

Om de kinderen op weg te helpen kun je:

- een eerste zin leveren, bijv.

*in de achtertuin
op het voetbalveld
mijn vriendinnetje
in mijn judopak
enz.*

- of je bedenkt een situatie, gebeurtenis.

4.slot

Afronding van de les.

Vraag aan de lettergreepmeesters: hebben de bedenkers zich aan de regels gehouden?

Vraag aan de bedenkers: Kun je voor de klas je gedichtje voorlezen en er iets over vertellen?

Zijn de resultaten de moeite waard, kunnen ze op een groot vel papier geschreven worden. Verwerking op later tijdstip: maak er een tekening bij. Ophangen achterin de klas.

---

colofon:

auteur: Jaap de Mol, 2018.

doelgroep les: onder/middenbouw basisschool

voor opmerkingen en vragen: jcdemol@gmail.com